

9110

~~331.88~~

V-35

1929

С. 1930/92

ՍԵՋՈՆԱՅԻՆ ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ
ՄՊԱՍԱՐԳՄԱՆ ՄԱՍԻՆ
ОБ СЛУЖИВАНИИ
СЕЗОННЫХ РАБОЧИХ

12

1. Վ. Բ. Մ. ԽՈՐՀՐԳԻ ՊՐԵԶԻԴԻՈՒՄԻ
ԾՐՋԱՐՆԵՐԱԿՆԵՐ:
2. Վ. Բ. ՊՐՈՓԽՈՐՀՐԳԻ 4-ՐԴ ՊԼԵՆՈՒՄԻ
ՎՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ:
3. Հ. Բ. Մ. Կ. ԽՈՐՀՐԳԻ ՀՐԱՆՆԳՉԱԿՆ
№ 10 ՆԱՄԱԿԸ:
1. ЦИРКУЛЯР ПРЕЗИДИУМА
С. П. С. Г.
2. ПОСТАН. 4-го ПЛЕНУМА
СОВПРОФА.
3. ДИРЕКТИВНОЕ ПИСЬМО
№ 10 В. Ц. С. П. С.

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

В 2001

331.88
U-33

ԹՅՈՒՆԻ—1929

**Բոլոր պրոֆեսորներին, գաղափարաբաններին եւ
սեզոնային բանվորներին ընդգրկող արհմիություն-
ներին**

Թանգազին ընկերներ՝

Սեզոնային բանվորների ուշփուլ կառուցվող աշխատանքների վրա պետութիւնը տարեցտարի ծախսում է հսկայական գումարներ: Սեզոնային բանվորները հանդիսանում են այն հիմնական խողովակներից մեկը, վորի միջոցով բանվոր դասակարգի աղքեցութիւնը տարածվում է գյուղացիական չքավոր և միջակ տարրերի վրա և կապ է ստեղծվում նրանց մեջ:

Այդ պատճառով ել բացառիկ նշանակութիւն է ստանում այն խնդիրը, թե ինչքան լավ ու կայուն հողի վրա յե դրված սեզոնային բանվորների կազմամակերպչական ու քաղաքական սպասարկման գործը: Այս խնդրին առանձին ուշադրութիւն նվիրեցին՝ ինչպես Համամիութենական Արհմիութիւնների կենտրոնական Խորհուրդը, վերջերս բաց թողած իր, դիւրեկտիվային № 10 նամակով այնպես և Վրաստանի պրոֆեսորները, վորը մանրամասն քննութիւն յենթաբաժնից այս խնդիրը իր վերջին պլենումի նիստերին:

Վրաստանի պրոֆեսորները առաջարկ է ձեռնարկել շտապ կարգով մշակել պրոֆակ-

Տպարան «Զարիա Վոստոկա»-ի

Գլավլիտ—811.

Տիբաժ—500.

Պատվեր—1129.

տիվի և սեզոնային բանվորների լայն մասսաների
շրջանում և ձեռք առնել ուսուցիչ միջոցներ կյանքում
այն կիրառելու համար:

Վ. Ա. Մ. Խ. քարտուղար՝ Մառեկեվիչ

Վ. Ա. Մ. Խ. կազմբաժնի վարչի
տեղակալ՝ Մարկման

36036-66

Վրաստանի Պրոֆխոռհրդի (1929 թ. ապրիլի 16—17-ի)
4-րդ պլենումի վ որ ո ռ ռ ու մ 6 ե ռ ը

«Սեզոնային բանվորներին սպասարկելու մասին»

Արձանագրելով այն հանգամանքը, վոր սեզոնային բանվորներին սպասարկելու խնդրին արհմիությունները, տնտեսական որգանները, կոոպերացիան աշխատանքի, լուսավորության և առողջապահության որգանները ցույց են տվել մինչև որս աչքի ընկնելու չափ թույլ ու անբավարար վերաբերմունք, վորի հետևանքում՝ ա) սեզոնային բանվորների աշխատանքի և կենցաղի պայմանները յեղել են չափազանց ծանր վիճակում. բ) սեզոնային բանվորների աշխատանքի կանոնավորման խնդիրը յեղել և անարխիկ դրության մեջ, մի դրություն, վորը, մի կողմից, առաջ է բերել աշխատանքի յերբեմնակի դադար, մյուս կողմից կառուցողական աշխատանքի զգալի թանգություն. գ) աշխատանքի արտադրականությունն ու նրանց մեջ գոյություն ունեցող աշխատանքային գիտելիքի անհավասարակցություն և միանգամայն անբավարար վիճակում. դ) սեզոնային բանվորների պրոլետարացումը անց է կացվել չափազանց թույլ թափով. յե) նրանք շատ թույլ կերպով են ոգտագործված յեղել բանվոր դասակարգի ազդեցությունը գյուղում ու ժողովրդական համար:

Այս բոլորից բղխող դրուժյունը համարելով միանգամայն աննորմալ և սեզոնային բանվորների շրջանում տարվելիք աշխատանքը համարելով արհմիությունների աշխատանքի ամենակարևոր բնագավառներից մեկը, պլենումը վորոշում է՝

1) Առաջադրել բոլոր միջմիութենական կազմակերպություններին և այն արհմիություններին, վորոնք իրենց կազմի մեջ ընդգրկում են սեզոնային բանվորների (կառուցողներ, հող—անտառ, սննդի և համի, տեքստիլ աշխատավորների, լեռնարդյունաբերական և այլն) մանրամասն կերպով մշակել Հ. Ա. Մ. Կ. խորհրդի № 10 դիրեկտիվային նամակն ու ձեռք առնել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները կյանքում կիրառելու այն բոլոր գործնական ցուցումները, վորոնք առաջադրված են այդ նամակում:

Առաջադրել Վրաստանի պրոֆխորհրդին հրատարակել այդ նամակը տեղական լեզուներով և պարտադրել բոլոր արհմիություններին այդ հրատարակությունը մատակարարել սեզոնային բանվորների սպասարկող բոլոր արհեստակցական կազմակերպություններին:

2. Պարտավորեցնել Ցեկավչիրուն և տեղական կոոպերատիվային կազմակերպություններին շահագրգռված արհմիությունների հետ մեկտեղ, շտապ կարգով ձեռագրել մշակել սեզոնային բանվորներին, նրանց աշխատավայրերում սպասարկելու համար կոոպերատիվ խանութներ, կրպակներ և ճաշարաններ կազմակերպելու համար: Առաջարկել առևտրի ժողկոմատի Վրաստանի լիազորին որ առաջ մտածել այդ խանութները, անհրաժեշտ քանակությամբ, թե արդյունաբե-

րական և թե դեֆիցիտային ապրանքով ապահովելու մասին:

3. Համապատասխան արհմիությունները, աշխատանքի որգանների հետ միատեղ շտապ կարգով պիտի տեղն ու տեղն ուսումնասիրեն այն խնդիրները թե վորքան ապահովված են սեզոնային բանվորները բնակավայրերով և պիտի ձեռք առնեն բոլոր անհրաժեշտ միջոցները գոյություն ունեցող հանրակացարանները կարգի բերելու և, յեթե այդ անհրաժեշտ է, նորերը կառուցելու ուղղությամբ:

4. Վ. Ա. Մ. Խորհրդի պրեզիդիումը պարտավոր է հարց բարձրացնել Առժողկոմատի առջև—կազմակերպելու մասերն աշխատեղ, ուր հավաքվում են կանացի սեզոնային բանվորական ույթեր:

5. Ապահովագրական որգանները պետք է ընդլայնեն ապահովագրական կետերի ցանցը սեզոնային աշխատանքի վայրերում և պիտի ամեն միջոց գործ դնեն, վորտեսպի Առժողկոմատը տպահովի այդ վայրերը բժշկական կազմով և անհրաժեշտ դեղորայքով:

6. Արհմիություններն ու համապատասխան տեղատեղական որգանները պիտի յեռանդուն աշխատանք տանեն աշխատանքային դիսցիպլինան և աշխատանքի արտադրականությունը բարձրացնելու ուղղությամբ, գտնելով դրա համար համապատասխան ու շոշափելի ցուցանիշներ:

7. Սեզոնային բանվորների աշխատանքի շուկան կանոնավորելու նպատակով աշխատանքի բորսաները պիտի շտապ կարգով պարզեն սեզոնային բանվորական ույթի պահանջվող քանակը և միջոցներ ձեռք

առնեն այդ ուշիվ ճիշտ ու նպատակահարմար կերպով բաժանելու համար:

Սեզոնային բանվորներին մեծ թվով կուտակվելու վայրերում աշխատանքի բորսաները պիտի կազմակերպեն տեղեկատու սեզաններ: Սրան զուգընթաց համապատասխան արհմիություններն եւ, իրենց հերթին, իրենց մոտ պիտի կանոնավորեն տեղեկություններ տալու գործը:

Այդ նպատակով յուրաքանչյուր արհմիություն, իր կողմից ջնդում եւ մի անհատի, վորի վրա հատուկ պարտք եւ դնում տեղեկություններ ու խորհուրդներ տալ սեզոնային բանվորներին:

8. Նկատի առնելով կառուցող բանվորներին աշխատանքի պաշտպանության և նրանց սպասարկման առանձնահատուկ պայմանները, պարտավորեցնել Աշխ-ժողկոմատին կառուցողական աշխատանքի սեզոնի ընթացքում, պահել հատուկ աշխատանքի տեսուչ, հատկապես սեզոնային բանվորներին սպասարկելու համար:

Թիաժամանակ պարտավորեցնել Աշխժողկոմատին—ցուցումներ տալ իր գավառական աշխատանքային տեսուչներին, վորպեսզի վերջիններս առանձին ուշադրություն դարձնեն սեզոնային բանվորներին աշխատանքի պաշտպանության:

9. Աչքի առաջ ունենալով այն հանգամանքը, վոր սեզոնային աշխատանքները ծավալվում են վոչ միանգամից այլ աստիճանաբար, ապա բանվորական կոմիտեների (կառուցկոմ և այլն) կազմակերպումը հենց առաջին ամսից համարել աննպատակահարմար, բավարարվել միայն պրոֆիլագորներ ունենալով:

Ընտրված բանկոմը (բանվորական կոմիտեն) վերընտրվում ե ժամանակից առաջ այն դեպքերում, յեթե ընտրողների կազմը փոփոխության ե յենթարկվել կամ քանակով աճել ե 50 կամ ավելի տոկոսով: Արհմիությունների կենտրոնական վարչություններն ու նրանց գավառիները պիտի շուտափույթ կերպով մշակեն սեզոնային բանվորներին սպասարկող միութենական ցանցի կազմակերպման կարգն ու ծրագիրը:

10. Առանձին ուշադրություն նվիրել սեզոնային բանվորներին մեջ տարվելիք կուլտ-աշխատանքի կազմակերպման խնդրին.

Այն արհմիությունների կենտվարչություններն ու գավառֆելյորոնները, վորոնք իրենց կազմում ունեն սեզոնային բանվորներ, պետք ե գործադրեն բոլոր հնարավոր միջոցները, վորպեսզի կարելի լինի լրիվ կերպով կիրառել կյանքում Հ. Ա. Մ. Կ. № 10-ի դիրեկտիվային նամակի ցուցմունքները՝ կուլտ կրթական աշխատանքի բնագավառում և պետք ե ապահովել այս աշխատանքը նյութական միջոցներով այն հաշվով, վոր կուլտ-կրթական նպատակների համար ծախսվող գումարները յերբեք պակաս չլինեն այն գումարներից, վորոնք մուծվում են գործատու ձեռնարկների կողմից այդ նույն նպատակի համար:

Այն սեզոնային բանվորների համար, վորոնք աշխատում են կուլտուրական կենտրոններից հեռու ընկած վայրերում, Վրաստանի պրոֆխորհուրդը պիտի շտապ կարգով ծրագիր մշակի նրանց մեջ տարվելիք կուլտ-աշխատանքի համար, լայն կերպով ոգտագործելով այս նպատակի համար տեղական քաղուսովարական որգանները:

ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒ-
ԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ № 10 ԴԻ-
ՐԵԿՏԻՎԱՅԻՆ ՆԱՄԱԿԸ.

Հանրապետական, շրջանային և նահանգական բոլոր պրոֆիտորհուրդներին, սեզոնային բանվորների ընդգրկող և խնդուստրիալ արհմիություններին բոլոր կենտկոմներին:

Հարգելի ընկերներ.

Շինարարական հիմնական աշխատանքը, տորֆի մշակումը, փայտեղենի մթերումն ու նրա տեղափոխությունը գետերով, ինչպես և ձկան արդյունաբերությունն ու նման այլ աշխատանքներ տարվում են բացառապես սեզոնային բանվորների միջոցով: Այդ բոլոր աշխատանքների վրա ծախսվում են հսկայական գումարներ. հանրային սեկտորի ուղիով տարվելիք հիմնական կառուցումների վրա, մասնավորապես այս սեզոնում ծախսվելու յե 5.500 միլիոն ռուբլի: Պետություն կողմից ծախսվելիք գումարների ռացիոնալ ոգտագործումը և անհրաժեշտ արդյունքը ստանալու յերևույթը խոշոր չափով կախված կլինի այն հանգոմանքից թե ի՞նչ աստիճան գիտակից վերաբերմունք ցույց կտան հենց իրենք, սեզոնային բանվորները տվյալ արդյունաբերության: Այդ տեսակետից պարտք է ընկնում արհեստակցական միությունների վրա դասակարգայնորեն կրթել սեզոնային բանվորներին,

քարծրացնել նրանց կուլտուրական մակարդակը և ամրացնել նրանց կապը պրոլետարիատի հիմնական կազմի հետ: Արհեստակցական միությունները իրենց առերյա աշխատանքի ընթացքում սեզոնային բանվորներին պիտի դաստիարակեն դասակարգային—պրոլետարական վոգով, զարգացնելով նրանց մեջ գիտակից վերաբերմունքի անհրաժեշտությունը դեպի այն աշխատանքը, վոր նրանք կատարում են. գուզընթաց կերպով արհմիությունները պարտավոր են պարզաբանել նրանց այն հերթական խնդիրներն ու դժվարությունները, վորոնք առաջ են գալիս սոցիալիստական շինարարության ասպարեզում:

Այն ժամանակ, յերբ սեզոնային բանվորները աշխատում են արդյունաբերության մեջ, արհեստակցական միությունները պարտավոր են գաղափար տալ նրանց այն նախաձեռնությունների ու քաղաքականության մասին, վոր վարում են խորհրդային իշխանությունն ու կոմկուսակցությունը գյուղական տընտեսության վերակառուցման բնագավառում: Այս բացատրական աշխատանքը պիտի տանել այն հաշվով, վոր հետևանքում սեզոնային բանվորները ապագայում իրենք հանդես գան գյուղում իրենց այդ քաղաքականություն կրողներ զարկ տան գյուղական տընտեսության կոլլեկտիվացման և կարողանան, հարկ յեղած դեպքում, հակահարձակ լինել կուլակին, վորը խոչնդոտ է հանդիսանում գյուղական տնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման:

Նշելով այն հանգամանքը, վոր անցյալ տարիներում սեզոնային բանվորների մեջ այս աշխատանքը տարվել է բավական թերի, Հ. Ա. Մ. Կ. Խորհրդի

պրեզիդիումը առաջարկում է համապատասխան արհմիությունների կենտրոններին ուժեղացնել այդ աշխատանքը ընթանցիկ սեզոնում, ղեկավարվելով հետևյալ ցուցմունքներով՝

I կազմակերպչական բնագավառում

1. Սեզոնային աշխատանքների նախորդյին արհմիութենական կազմակերպությունները պարտավոր են հոգալ տեղեկատու կետեր կազմակերպելու մասին. այդ տեղեկատու կետերի կարևորությունը մեծ է մանավանդ նախնական շրջանում: Հենց այդ նպատակով, այն կետերում, ուր կուտակվում են մեծ թվով սեզոնային բանվորներ (խաչածեղի յերկաթուղային կայարաններում, աշխատանքի բարսաներում, հանրակացարաններում և այլն) պիտի ստեղծվեն տեղեկատու սեղաններ: Միջմիութենական որգանները պարտավոր են այս խնդրում լայն աջակցություն ցույց տալ սեզոնային բանվորներ ընդգրկող արհմիություններին: Մասնավորապես պրոֆխորհուրդները պարտավորվում են հետևել, վոր յերկաթուղայինների միության տեղական որգանները այս կետերը կազմակերպած ունենան սեզոնային բանվորների յերկաթուղային կայարաններում կուտակվելու պահին:

2. Սեզոնային բանվորների մեջ միութենական աշխատանքի ծավալումը կախում ունի միութենական ստորին որգանների ցանցի ժամանակին կազմակերպելուց: Դրա համար անհրաժեշտ է, ժամանակին ել նախապատրաստվել (մշակել միութենական որգանների ընտրություն նախագիծը, լիազորներ ընտրել այս

աշխատանքը տանելու համար) առանձին ուղադրություն ղարձնելով միութենական որգանների անձնակազմի ընտրություն վրա: Ընտրական որգաններում անցկացնելու համար թեկնածուներ նշելիս պետք է, առաջին հերթին հաշվի առնել այն ակտիվիստներին, վորոնք անցյալ սեզոններում աչքի յեն ընկել իրենց աշխատանքով թե արհմիութենական գծով և թե այլ հասարակական աշխատանքներում, աչքաթող չանելով նաև նրանց աշխատանքը իրենց բնակավայրում՝ գյուղում, ձմեռվա շրջանում: Յեթե սեզոնային բանվորները հավաքվեն միութենական որգանների վերընտրությունների շրջանում, ապա պետք աշխատել միութենական որգաններում նրանց տալ համապատասխան քանակությամբ տեղ: Միութենական որգանները (բանվոր, խմբկում) կազմակերպելու հետ զուգընթաց պիտի ընտրվեն նաև ղեկեդատներ, անդամակցական վճարներ գանձողներ, ղանազան հանձնաժողովներ և այլն:

3. Միութենական ստորին որգանների աշխատանքը ղրվելու յե այնպես, վոր ընտրվածների ամբողջ կազմը մասնակցի այդ աշխատանքին: Դրա համար անհրաժեշտ է միութենական ստորին որգանների գործից չազատված ընկերներին կցել հանձնժողովովներին, տալ նրանց այս կամ այն հանձնարարությունը, առաջարկել նրանց ղեկուցումներ կարգալ այս կամ այն խնդրի շուրջը և այլն:

Միութենական ղեկավար որգաններին անհրաժեշտ է, մշտական կենդանի կապի, ցուցմունքների և ուղարկված ղեկեդատիվների կենսագործման փաստերի քննություն միջոցով ուժեղացնել ղեկավարությունը

ստորին որգանների նկատմամբ: Նահանգական պրոֆ-միությունների և Միությունների կենտրոնների պա-տասխանատու աշխատավորները տեղերի աշխա-տանքին ոժանդակելու նպատակով սեզոնային բան-որների աշխատավայրերը պիտի այցելեն համախ և ավելի յերկար ժամանակով:

4. Միությունների շարքերը վոչ պրոլետարական տարրերից ապահովելու համար ՀԱՄԿՍ հանել և մի վորոշում, վորը խիստ պայմաններ և առաջադրում սեզոնային բանվորներին միությունների մեջ ընդու-նելու խնդրում: Առաջարկվում և այն միություննե-րին, վորոնք սպասարկում են սեզոնային բանվորնե-րին, խստիվ կերպով դեկավարվել այս դիրեկտիվնե-րով: Միաժամանակ առաջարկվում և ամենաուշադիր վերաբերմունքը ցուցադրել և միութենական կազմա-կերպությունների մեջ ներգրավել բոլոր այն սեզո-նային բանվորներին, վորոնց գոյության հիւնական ակունքը հանդիսանում և վարձու աշխատանքը:

Սա վերաբերում և, մանավանդ, հողանտառ միության:

5. Սեզոնային բանվորների մեջ տարվելիք միութենական աշխատանքում կենտրոնական տեղ գրավե-լու և մասսայական աշխատանքը: Այս նպատակի հա-մար անհրաժեշտ և կիրառել հնտեյալ նախաձեռնու-թյունները՝

ա) պրոֆորգանները պարտավոր են խնամքով և ժամանակին պատրաստվել ներկայացուցչական և ընդհանուր ժողովներ անցկացնելու համար (համա-պատասխան շնք դռներ, ժողովների մասին ժամա-նակին հայտարարել և այլն):

բ) խելացի կերպով որակարգ մշակել ներկայա-ցուցչական և ընդհանուր ժողովների համար, որակար-գի մեջ առնելով այնպիսի խնդիրներ, վորոնք ամենից ավելի հետաքրքրում են սեզոնային բանվորներին:

գ) կազմել հանրամատչելի ղեկուցումներ, խնամ-քով վորակյալ ղեկուցողներ ընտրելով:

դ) նախորդ ժողովների վորոշումների իրագործ-ման շուրջը միութենական որգանների պարտադիր հաշվետվական ժողովներ անցկացնել:

Այստեղ առանձնապես հարկավոր և ընդգծել, վոր միութենական աշխատանքի աջողությունը ապահովված կարելի յե համարել միայն բանվորական ինքնաքննա-դատության լայն ծավալման և արհմիութենական դե-մոկրատիայի սկզբունքի կիրառման պայմաններում:

6) Սեզոնային բանվորների շարքերում մեծ տո-կոս են կազմում կին-բանվորուհիները: Միութենական կազմակերպություններին անհրաժեշտ և ձեռնարկել մի շարք գործնական սիջոցառումների միութենական աշխատանքի մեջ կանանց ավելի լայն կերպով ներ-գրավելու համար. անհրաժեշտ և նաև յերևան բերել ու հաշվի առնել կանանց յուրահատուկ աշխատանքի պայմաններին ու ամենալավ ձևով սպասարկել: Ա-ռանձնապես կարևոր և կտրուկ կերպով նրանց առաջ քաշել և տեղ տալ միութենական որգանների կազմի մեջ, ինչպես անվարձ, նույնպես և վարձու պաշտոն-ներում, հանձնաժողովներում, իրր դելիգատ և այլն, ի հարկե, ցույց տալով նրանց իրական ոգնություն իրենց վրա դրված պարտականություններն ի կատար ածելու գործում:

7. Վերապահել իրական դառնա ինդուստրիալ պրոլետարիատի ազդեցությունը սեզոնային բանվորության վրա, արհեստակցական միությունները պետք է միջոցներ ձեռք առնեն ուժեղացնելու ինդուստրիալ բանվորների կապը սեզոնային բանվորների հետ: Այս հանգամանքը անհրաժեշտ է և հնարավոր հենց թեկուզ այն տեսակետից, վոր սեզոնային բանվորների աշխատանքը ընթանում է կամ գործարանային հողաշերտում կամ այդ հողաշերտերին մոտ:

Ինդուստրիալ արհմիությունները մինչև այժմ վոչ մի նշանակություն չեյին տալիս սեզոնային բանվորների մեջ տարվող աշխատանքին, թերագնահատում, անգամ, վոչ մի ոժանդակություն չեյին ցուցադրում նրանց սպասարկելու խնդրում: Ինդուստրիալ միությունների կենտրոնական կոմիտեները համապատասխան ձեռնարկներին պիտի տան ցուցմունքներ, պիտի աջակցեն ամեն կերպ սեզոնային բանվորների սպասարկության գործին—լինի դա ընդհանուր ժողով թե ընդհանուր քաղաքական բնույթ կրող վոր և է կամպանիա անցկացնելու համար շենքեր ընծեռելու ուղղությամբ, թե սեզոնային բանվորներին սպասարկող ֆաբգործկոմների պլենումների նիստերին նրանց ներկացուցիչներին հրավիրելու միջոցով: Այս վերջին մոմենտը հնարավորություն կտա սեզոնային բանվորներին ոգտագործելու ինդուստրիալ միությունների միութենական աշխատանքի փորձը:

II Տարիճայից-սցեստական աշխատանք

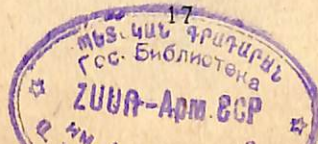
1. Սեզոնային աշխատանքներին բանվորական ույժ մատակարարելու խնդրի կազմակերպումը պա-

հանջում է արհեստակցական միություններից ավելի ուշադիր վերաբերմունք և հսկողության ուժեղացում սեզոնային բանվորներ վարծելու խնդրում: Արհմիությունները պիտի հետևեն վոր տնտեսական մարմինները աշխատանքի բորսաներից սեզոնային աշխատանքների համար բանվորական ույժ պահանջեն ժամանակին և պիտի ստուգեն, թե բորսաները վորքան կանոնավոր ու ժամանակին են մատակարարում այդ բանվորական ույժը. այդ մատակարարումը կրճւմ է արդյոք պլանային բնույթ, արդյոք ժամանակին են կանչվում ռաշոններից սեզոնային բանվորները, չե՞ խախտվում արդյոք հերթապահությունը և, վերջապես, այն, թե վորքան տեղին են ոգտագործվում այդ ույժերը:

Արհմիությունները պիտի կարողանան ձգտել ու ապահովել այն դրությունը, վոր աշխատանքի բորսաների աշխատանքը մանավանդ այն վայրերում, ուր ամենից ավելի զնում ու գալիս, կուտակվում են սեզոնային բանվորները, հարմարեցրած լինի սեզոնային աշխատանքի տվյալ եյուղի պայմաններին, և վոր գլխավորն է, նրանք պիտի գործ դնեն ամեն միջոց, վորպես զի բորսաների առջև չկուտակվեն մեծ թվով գործազուրկ սեզոնանիկներ:

2. Հավաքական պայմանագրերի կնքումը և աշխատանքի հիսնական ձեերի զնահատուկները պիտի վերջացրած լինեն նախ քան բանվորների վարծելը, այն հաշվով, վոր բանվորը վարծվելիս կարողանա ծանոթանալ նոր աշխատավայրի աշխատանքի պայմանների և աշխատավարծի չափերի հետ: Այդ պատճառով հավաքական պայմանագրերի մասսայական մշա-

36036-68

կումը այստեղ կրելու յե մի քիչ այլ բնույթ, քան կրում ե նա մշտապես գործող ձեռնարկներում: Հավաքական պայմանագրերի նախադրի նախնական քըննությունները տեղի յեն ունենայու սեզոնային աշխատավորների այն հիմնական կազմերի հավաքութենքում, վորոնք մշտապես վարձվում են սեզոնային աշխատանքի և այն վայրերում, ուր նրանք ապրում և կցված են վոր և ե տնտեսական որգանի:

Հավաքական պայմանագրերի բացատրական աշխատանքը պիտի կապել ինչպես ընդհանուր քաղաքական ու տնտեսական խնդիրների, նույնպես և այն դժվարությունների հետ, վորոնք առաջանում են այդ խնդիրների իրագործման մեջ, այլ և պիտի կապել գոյություն ունեցող տնտեսական դժության և տվյալ արդյունաբերական ճյուղի և ձեռնարկի հետապնդած կոնկրետ նպատակների հետ: Աշխատավարձի ու աշխատանքի պայմանների վերաբերյալ տարվելիք բացատրական աշխատանքի հետ զուգընթաց անհրաժեշտ ե բանվորների ուղադրությունը կենտրոնացնել և այն պակասությունների վրա, վորոնք բղխում են հավաքական պայմանագրերի նախատեսած պայմաններից ինչպիսին են որ.—աշխատանքային դիսցիպլինայի պահպանումը, հոգատար վերաբերմունք դեպի ձեռնարկի տնտեսությունն ու կահավորությունը, աշխատանքի արտադրականության բարձրացումը և այլն: Կոնֆլիկտ ծագած դեպքերում միութենական որգանները պարտավոր են գործ դնել իրենցից կախում ունեցող բոլոր հնարավոր միջոցները շուտափույթ կերպով լուծելու բոլոր վիճելի խնդիրները: Առանձին ուղադրություն պիտի դարձնել և ձգձգումներից խուսա-

փելով շտապ լուծում պիտի տալ այն կոնֆլիկտներին, վորոնք ծագում են վարձու աշխատանքը վերջացնելու ու հաշիվներ մաքրելու ժամանակաշրջանում:

3. Մինչ բանվորների սեզոնային աշխատանքի դալը արհմիությունները պարտավոր են համապատասխան որգանների առջև հարց դնել հանրակացարանների մասին: Նրանք պիտի աշխատեն, վոր համապատասխան տնտեսական որգանները ժամանակին բաց թողնեն միջոցներ յեղած հանրակացարանները վերանորոգման յենթարկելու, կահավորելու և նոր հանրակացարաններ կառուցելու համար: Այն տեղերում, ուր մեծ հափով ոգտագործվում ե և կանացի ույժը պիտի հոգ տանել ստեղծելու նաև մսուրներ աշխատավորուհիների յերեխաների համար:

Միաժամանակ պիտի աշխատել, առողջապահության ժողկոմատի որգաններին գործի հրավիրելով և դեղատուն ու բժշկական առաջին ոգնության կայաններ հիմնելով, ստեղծել բանվորների համար նորմալ առողջապահական պայմաններ: Հարկավոր ե հետևել նաև սոցիալական ապահովագրական որգանների աշխատանքին: Այս վերջինները պարտավոր են ավելի ու ավելի հարմարեցնել իրենց ապարատը սեզոնային բանվորների պայմաններին, ավելի պարզ դարձնել ու ապահովագրական գործառնությունները ավելի մոտեցնել ապահովագրված սեզոնային բանվորների մասսաներին:

4. Արհմիութենական կազմակերպությունները հարկավոր հափով ուղադրություն պիտի դարձնեն նաև սեզոնային բանվորների սպառողական կարիքների բավարարման վրա: Դրա համար անհրաժեշտ ե պա-

հանջել, վոր կոռպերացիան իր վրա առնի սեզոնային բանվորներին ժամանակին և լրիվ կերպով մննդամթերք մատակարարելու խնդիրը, կարգ հաստատի նրանց դեֆիցիտային ապրանք մատակարարելու համար, գոյութիւն ունեցող արտելային ճաշարանների դիմաց, ուժեղացնի կոռպերատիվային ճաշարաններ բացելու խնդիրը և, վերջապես, աշխատի մանրավաճառ առևտրի ցանցը ավելի մոտեցնել սեզոնային բանվորներին աշխատավայրերին (կրպակներ, խանութներ և այլն): Միաժամանակ պիտի աշխատել նաև սեզոնային բանվորներին առնել կոռպերատիվի փայտերերի ցանցի մեջ:

5. Արհմիութիւնները լուրջ ուշադրութիւն պիտի նվիրեն վոր թե տնտեսական մարմիններն ու թե բանվորները ճիշտ կերպով կիրառեն այն կանոնները, վորոնք հրապարակվում են Աշխօղկոմատի կողմից սեզոնային աշխատանքի վայրերում աշխատանքի պաշտպանութիւնն ապահովելու ուղղութիւնով, մասնավորապես այն խոշոր կառուցումներում, ուր աղմինիստարացիաները պարտավոր են տեխնիքական անձնակազմից ստեղծել մի հանձնաժողով, վորը պատասխանատու լինի աշխատանքի նորմաների խիստ պահպանման համար:

Սրան ղուզընթաց, անհրաժեշտ է ուժեղացնել և աշխատանքի պաշտպանութիւնն հանձնաժողովի աշխատանքը, ամրապնդելով նրա կապը աշխատանքի ինսպեկցիայի հետ: Սեզոնային աշխատանքի բոլոր վայրերում բանվորներին պիտք է սխտեմատիկ կերպով ծանոթացնել այն միջոցների հետ, վորոնք անհրաժեշտ

են աշխատանքի ապահովութիւնն համար, լծելով այս աշխատանքին տեխնիքական անձնակազմին:

Ընթացիկ տարվա շրջանում Խ. Ս. Հ. Միութիւնն Աշխօղկոմատը, անտառանյութերի մթերման և նրանց գետնով տեղափոխելու ուղղութիւնով հրատարակել է շարք նոր պարտադիր վորոշումներ, վորոնք վերաբերում են ապահովութիւնն տեխնիկային, աշխատանքի պաշտպանութիւնն սանիտարական, բնակարանային և իրավական նորմաներին: Այս վորոշումները հարձակեցրած են հատկապես անտառանյութերի մթերման և նրանց ջրերով տեղափոխելու աշխատավայրերում գոյութիւնն ունեցող աշխատանքի պայմաններին: Արհմիութիւնները աշխատանքի տեսչութիւնն հետ միատեղ իրենց հիմնական խնդիրը պիտի համարեն աշխօղկոմատի այս վորոշումները լրիվ կերպով կիրառելու կյանքի մեջ:

6. Արտադրական խորհրդակցութիւնները իբր դպրոցներ բանվորներին արտադրականորեն դաստիարակող, սեզոնային աշխատանքի վայրերում առանձին դեր ու նշանակութիւն են ստանում:

Սակայն սեզոնային բանվորների մեջ տարած մասայական եկոնոմաշխատանքի բնորոշ փաստերը վկայում են, վոր միութենական ղեկավար կազմակերպութիւնները մինչև այժմ հարկավոր չափի ուշադրութիւն չեն նվիրել այդ աշխատանքի ծավալման:

Սեզոնային բանվորների մեջ մասսայական եկոնոմաշխատանքին դարկ տալու տեսակետից միութենական կազմակերպութիւնները, մինչև սեզոնի սկիզբը, պիտի մշակեն այն միջոցառումները, վորոնք անհրաժեշտ են զանազան կառուցումներում, խորհրդա-

յին տնտեսություններում, տորիքի մշակույթի վայրերում և այլն արտադրական խորհրդակցությունների աշխատանքը ուժեղացնելու և լավացնելու համար: Այդ միջոցառումները մշակելիս հաշվի պիտի առնել մի կողմից անցյալ սեզոնի աշխատանքի փորձը, մյուս կողմից պիտի բարեխիղճ կերպով ծանոթանալ այն արտադրական ծրագրի հետ, վորը կիրառելու յե տվյալ տնտեսական որդանը ներկա սեզոնում: Առանձին ուշադրություն պիտի դարձնել արտադրական խորհրդակցությունների և միութենական կազմակերպությունների կողմից քննության յենթարկվող այն խնդրի վրա, վորը, համաձայն կառավարական գիրքիկտի, թելադրում և 1928—1929 թ. իջեցնել կառուցումների ինքնարժեքը 15⁰/₆-ով:

III Կուլտուր-կրթական աշխատանքի բնագավառում

Թե ինչ կուլտուրական աշխատանք պիտի տանել սեզոնային բանվորների շրջանում այդ առթիվ Հ. Ա. Մ. Կ. Խորհուրդը արդեն տվել և վորոշ ցուցմունքներ:

Անհրաժեշտ և միայն նշել, վոր այդ ցուցմունքները պլոֆկադմակերպությունների կողմից հարկավոր չափով հաշվի չեն առնվել կուլտուրական աշխատանքը յեղել և վոչ միայն թույլ այլ և նա ամբողջապես չի համապատասխանել մեր քաղաքական խնդիրներին և սեզոնային բանվորների պահանջներին:

Սեզոնային բանվորների մեջ կուլտուրական աշխատանք կազմակերպելիս անհրաժեշտ և ուշադրությունը կենտրոնացնել ամենից առաջ հետևյալ մոմենտների վրա:

1. Ջանալով ամեն կերպ հարմարեցնել սեզոնային բանվորների մեջ տարվելիք կուլտուրական աշխատանքին միութենական ակումբները, այգիները, մրցադաշտերը (стадион) և այլն, անհրաժեշտ և նաև ստեղծել հարկավոր բանակությամբ կարմիր անկյուններ բոլոր այն տեղերում, ուր նրանք խմբված են— աշխատավայրերում, հանրակացարաններում, նրանց վարձված կետերում, մատակարարելով այդ անկյուններին կուլտաշխատանքի համար պահանջվող պարտաներ ինչպիսին են— զրախանություն, ռադիոընդունարան և այլն:

Բանվորների ցաք ու ցրիվ խմբերին (ճանապարհների վերանորոգության մեջ անտառանյութերի ջրերով տեղափոխելու դեպքերում) սպասարկելու համար հարկավոր և կազմակերպել շարժական կուլտուրական, կարմիր սայլակներ, նավակներ, շարժական կինոներ և այլն:

Հատուկ ուշադրություն պիտի դարձնել սեզոնային բանվորներին միութենական և, ընդհանրապես, պարբերական թերթերին բաժանորդագրելու խնդրի վրա, այն թերթերին, վորոնք թե ժողովրդականացած են և թե իրենց ձևով մատչելի յեն սեզոնային բանվորների մեջ տարվելիք կուլտաշխատանքին:

Միջմիութենական որդանների տեսողությունից յերեք չպիտի վրիպի և համապատասխան կուլտաշխատանք պիտի տարվի սեզոնային այն բանվորների մեջ, վորոնք գտնվում ու աշխատում են քաղաքից դուրս, կուլտուրական հենտրոններից հեռու (բառապատկությունը, խորհրդային տնտեսությունների բանվորներ, կառուցումները քաղաքից դուրս և այլն) ցույց

տալով նրանց կուլտաշխատանքին ամեն տեսակի ոժանդակութիւն:

Բոլոր պրոֆկադակերպութիւններն անխտիր պարտավոր են ոժանդակել սեզոնային բանվորների մեջ տարվելիք կուլտաշխատանքին, նրանց կուլտաշխատանքի համար տրամադրելով իրենց ակումբները, այգիները, հրապարակները. նրանց պիտի տալ արտոնութիւններ, միութենական կուլտհիմնարկներում տեղի ունեցող ներկայացումները, կինո-սեանսներն և դասախոսութիւններն և այլն հաճախելիս:

2. Սեզոնային բանվորների մեջ տարվելիք կուլտաշխատանքի բովանդակութեան մեջ առաջվա պես ելի առաջին տեղն են բռնում հետեւյալ խնդիրները—անգրագիտութեան վերացումը, նրանց կուլտուրական մակարդակի բարձրացումը, պայքարը արքեպոսկոպիան, կրոնական աշխարհայեցողութեան հակահրեական տրամադրութիւնների դեմ և այլն: Սրագոյնից բաց արհմիութիւնները պիտի պարզաբանեն սեզոնային բանվորների լայն մասսաների առջև այն ընդհանուր գիծը, վորով ընթանում են թե կուսակցութիւնն ու թե Խորհրդային իշխանութիւնը յերկիրը ինդուստրացման և գյուղը սոցիալիստական վերակառուցման յենթարկելու բնագավառում: Առանձնապես կարևոր է լայն կերպով պարզաբանել արդյունաբերութեան ռացիոնալացման, աշխատանքի արտադրականութեան բարձրացման, արտադրանքի ինքնարժեքի իջեցման, մասնավորապես կառուցումների եօանցման խնդիրները շաղկապելով սրանց աշխատանքը այն ճյուղի հետ, վորի մեջ աշխատում է բանվորների տվյալ խումբը:

Իբր մեկը այն միջոցներից, վորոնք կարող են հասցնել այս նպատակին, առաջարկվում է կազմակերպել ինդուստրիալ և սեզոնային բանվորների ընկերական հանդիպումներ ու յերեկոներ, վորոնց ընթացքում և պարզաբանել վերոհիշյալ խնդիրները:

3. Վորպեսզի սեզոնային բանվորները իսկապես կարողանան հանդիսանալ Խորհրդային շինարարութեան նախաձեռնողները գյուղում դրա համար հարկավոր է տալ նրանց տարրական գործնական գիտելիքներ այդ բնագավառից, կազմակերպելով կոնսուլտացիոն-տեղեկատու աշխատանքներ գյուղատնտեսութեան, գյուղում տարվելիք Խորհրդային շինարարութեան, կոոպերատիվային և կոլտնտեսութեան շինարարութեան վերաբերյալ. այս բոլորը կարելի յէ տալ զրույցների, դասախոսութիւնների, ձեռք բերված գրականութեան և դեպի փորձնական գյուղատնտեսական կայաններն և Խորհրդային ու կոլլեկտիվ տնտեսութիւններն և այլն եքսկուրսիաներ կազմակերպելու միջոցով:

Հենց այս նպատակով էլ առաջարկվում է կազմակերպել համերկացի սեզոնային բանվորների կոնֆերենցիա-Խորհրդակցութիւններ: Այս նույն կոնֆերենցիա-Խորհրդակցութիւններում շատ ցանկալի յէ, վոր հանդես գան ինդուստրիալ բանվորների դեղացիները, վորպիսի յերեուկթը առիթ կտա թե սերտ կապ հաստատելու և թե հնարավորութիւն կտա այդ յերկուսին փորձերի փոխանակութիւն կատարել: Այնտեղ, վորտեղ գոյութիւն ունեն գյուղի շեֆութեան ընկերութիւններ համերկացիների կոնֆերենցիա

խորհրդակցությունները այնտեղ անհրաժեշտ և բնականացնել այդ ընկերությունների հետ միատեղ:

4. Համաձայն արհմիությունների VIII համագումարի վորոշման սեզոնային բանվորներին ընդգրկող միությունների ինչպես և միջմիութենական որդանների հերթական խնդիրներից մեկն և համարվում նախապատրաստական աշխատանք տանել կուլտ-կրթական ուղղությամբ, նրանց ընակչության վայրերում վոչ սեզոնային ժամանակաշրջանում: Անհրաժեշտ և առաջին հերթին հոգ տանել այն ուղղությամբ, վոր ի կատար ածվի VIII համագումարի այն վորոշումը, վորի համաձայն համապատասխան արհմիություններին Կենտկոմներին կից պիտի ստեղծվի հատուկ ֆոնդ գյուղում կուլտաշխատանք տանելու համար այն կազմակերպությունների կուլամիջոցներից, վորոնք ընդգրկում են սեզոնային բանվորներին, նրանց աշխատանքի ժամանակաշրջանում այն հաշվով, վոր կարելի լինի ընդլայնել կուլտաշխատանքը սեզոնային բանվորների մեջ հետագա ձմերային սեզոնում: Միաժամանակ անհրաժեշտ և սեզոնային բանվորների և քաղլուավարական որդանների հետ միասին քննության յենթարկել վոչ սեզոնային ժամանակաշրջանում տարվելիք կուլտաշխատանքի ձևերն ու բովանդակությունը, հաշվի առնելով նաև այդ ուղղությամբ արդեն ձեռք բերած փորձը:

Գյուղում կուլտաշխատանքի ծավալմանը լուրջ խոչնդոտ հանդիսացող հանգամանքներից մեկն և կուլտաշխատավորների բացն և: Այդ տեսակետից անհրաժեշտ և, սեզոնային բանվորների արդյունաբերության մեջ, կուլտուրական Կենտրոններում գտնված

ժամանակ պատրաստել, ստեղծել նրանցից կուլտաշխատավորների կադր, ի հարկե ընտրելով նրանցից համեմատաբար զարգացածներին, ակտիվներին և դասակարգայնորեն գիտակից բանվորներին:

5. Սեզոնային բանվորների կուլտուրական պահանջները հաշվի առնելու և այդ բանվորներին կուլտաշխատանքին ակտիվ մասնակցության քաշելու տեսակետից անհրաժեշտ և կուլտաշխատանքի բոլոր միջոցառումները քննության յենթարկել և բաղմակողմանի կերպով քննադատության բովից անցկացնել դեկլեգատների ընդհանուր ժողովներում:

Այդ նպատակով ել պիտի աշխատել սեզոնային բանվորներին մեջ զարգացնել բանթղթակցային շարժումը, դրդելով նրանց լուսաբանել կուլտաշխատանքի բոլոր խնդիրները պատի թերթերում և պարբերական մամուլում:

Հ. Ա. Մ. Կ. Խ. քարտուղար՝ Ա. Դոգադով.

Պրեզիդիումի անդամ, կազմբաժնի

վարիչ՝ Ա. Կորոստելյով

Մոսկվա 20 մարտի 1929 թ.

**Всем СПС, УПБ и союзам, объединяющих
сезонных рабочих.**

Дорогие товарищи!

На работы, выполняемые сезонной рабочей силой, государством тратятся ежегодно громадные средства. Сезонные рабочие являются одним из основных каналов, путем которого проводится влияние рабочего класса над бедняцкой и середняцкой части крестьянства и устанавливается живая связь с ними. Поэтому вопрос наиболее лучшего обслуживания организационного их, культурно-бытовых и политических нужд и запросов сезонников имеет исключительно важное значение. Этому вопросу уделило особое внимание ВЦСПС, выпустив специальное директивное письмо № 10, и Совпроф Грузии, детально проработавший его в последнем своем пленуме.

СПСГ предлагает вам срочно проработать эти директивы среди профактива и широких масс сезонников и принять реальные меры к проведению их в жизнь.

Секретарь СПСГ **Машкевич**.

Зам. Зав. Орготделом СПСГ **Маркман**.

Тифлис

14 мая 1929 г.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

4-го Пленума Совпрофа Грузии (16—17 апр. 29 г.)
по докладу тов. Маркмана „об обслуживании се-
зонных рабочих“.

Констатируя, что вопросу обслуживания сезон-
ных рабочих до сих пор профсоюзами, хозорганами,
кооперацией, органами труда, просвещения и здраво-
охранения уделялось явно недостаточное внимание,
в результате чего: а) условия труда и быта сезон-
ников были чрезвычайно тяжелыми, б) регулирование
рынка труда сезонных рабочих находилось в анархи-
ческом состоянии, что приводило к перебоям и зна-
чительному удорожанию строительства, в) произво-
дительность труда и трудовая дисциплина их нахо-
дились в совершенно неудовлетворительном состоя-
нии, г) пролетаризация сезонников проводилась слиш-
ком медленным темпом, д) сезонники в очень слабой
степени были использованы для влияния рабочего
класса над деревней.

Считая такое положение совершенно ненормаль-
ным и рассматривая работу среди сезонников чрез-
вычайно важным участком работы, пленум поста-
новляет:

1. Всем межсоюзным организациям и союзам, имеющим в своем составе сезонных рабочих (строители, землес, пищевкус, текстильщиков, горняков и др.), детально проработать директивное письмо № 10 ВЦСПС и принять все необходимые меры к проведению в жизнь указанных в нем практических мероприятий.

Президиуму СПСГ издать это письмо на местных языках и обязать союзы снабдить им все профорганизации, обслуживающих сезонников.

2. Цемавшири и местным кооперативным организациям, при участии заинтересованных союзов в срочном порядке разработать план и порядок организации кооплавок, ларьков и столовых на месте работ сезонных рабочих. Уполнаркомторгу Грузии обеспечить эти лавки промышленными, в том числе и дефицитными товарами.

3. Соответствующим союзам, совместно с органами труда на местах, срочно изучить вопрос обеспеченности жилищами сезонных рабочих и принять все необходимые меры к приведению существующих общежитий в должный вид, а в случае необходимости — постройке новых.

4. Президиуму СПСГ поставить перед НКЗдравом вопрос об организации яслей в местах скопления женской сезонной рабочей силы.

5. Органам соцстраха развернуть сеть страховых пунктов в местах производства сезонных работ и принять все необходимые меры к обеспечению

НКЗдравом этих пунктов медперсоналом и лекарствами.

6. Союзам и соответствующим хозорганам провести энергичную работу по поднятию трудовой дисциплины и производительности труда и изысканию достаточно осязательных стимулов к этому.

7. С целью урегулирования рынка труда сезонных рабочих, биржам труда срочно выяснить потребность сезонную рабочую силу и принять меры к правильному и целесообразному ее распределению. Хозорганам сделать свои заявки на потребную сезонную рабочую силу своевременно, не ранее одного месяца до начала сезонных работ.

На ряду с организацией биржами труда справочных столов в местах наибольшего скопления сезонников, соответствующим профсоюзам наладить справочную работу у себя.

Для этой цели из состава аппарата данной профорганизации выделить специальное лицо, на которое возложить выдачу всяких справок сезонникам и консультирование последних.

8. Учитывая специфические особенности обслуживания охраны труда строительных рабочих, считать обязательным наличие в аппарате НКТ на период строительного сезона специального штатного инспектора труда.

Одновременно Наркомтруда дать указание своим уездным инспекторам труда об уделении особого внимания охране труда сезонных рабочих.

9. Ввиду того, что сезонные работы разворачиваются постепенно, организацию рабочкома (по-

стройкома и пр.) в первый месяц работы признат нецелесообразным и ограничиться выделением профуполномоченного.

Выбранный рабочком переизбрать досрочно, если состав выбравших его рабочих пополняется или обновляется на 50 и больше процентов.

ЦП и УО союзов срочно разработать план и прядок организации союзной сети сезонников.

10. Особое внимание обратить на организацию культработы среди сезонников.

ЦП и УО союзов, имеющих в составе своем сезонников, принять всевозможные меры к наиболее полному проведению в жизнь указаний директивного письма № 10 ВЦСПС в области организации культ и просветработы и обеспечить последнюю необходимыми средствами с тем, чтобы расходы на культпросвет-работу ни в коем случае не были меньше сумм, получаемых на последнюю от работодателей сезонников.

Культотделу СПСГ срочно проработать вопрос об организации культработы сезонных рабочих, находящихся на работе вдали от культурных центров, максимально привлекая к этой работе органы политпросвета.

Директивное письмо ВЦСПС № 10.

Всем республиканским, краевым и губернским совпрофам. Всем ЦК союзов, объединяющим сезонных рабочих и ЦК промышленных профсоюзов.

Уважаемые товарищи!

Капитальное строительство, торфоразработки, заготовка и сплав леса, рыбные промыслы и т. п. выполняются почти исключительно сезонными рабочими. На все эти работы затрачиваются огромные средства, в частности, одни только затраты на капитальное строительство по линии обобщественного сектора в предстоящем сезоне определяются суммой в 5.500 мил. рублей. Рациональное использование и эффективность затрачиваемых государством средств в огромной степени будут зависеть от сознательного отношения к производству самых сезонных рабочих. Перед профессиональными союзами, в связи с этим, стоит задача классового воспитания, поднятия культурного уровня сезонных рабочих, укрепления связи сезонников с основными кадрами пролетариата. Профсоюзы своей повседневной работой должны воспитывать сезонных рабочих в классово-пролетарском духе,

развивая в них сознательное отношение к выполняемой ими работе путем разъяснения очередных задач социалистического строительства и тех трудностей, которые связаны с его осуществлением.

Во время пребывания сезонников на производстве, профсоюзы должны разъяснить им политику и мероприятия, проводимые советским правительством и партией по переустройству сельского хозяйства, с тем, чтобы сезонные рабочие, явились проводниками и передовым отрядом в деле коллективизации сельского хозяйства и умели дать должный отпор сопротивлению кулачества социалистическому переустройству сельского хозяйства.

Отмечая, что в истекшие сезоны, работа среди сезонников была недостаточно развернута, президиум ВЦСПС в предстоящем сезоне предлагает всемерно усилить ее, руководствуясь следующими указаниями:

I. В области организационной работы.

1. Перед началом сезонных работ союзные организации должны заблаговременно озаботиться подлежащей постановкой справочной работы, имеющей, особенно в первый период времени, весьма большое значение. С этой целью во всех пунктах наибольшего скопления сезонников (узловые жел.-дор. станции, биржи труда, общежития и т. д.) должны быть организованы справочные столы. Межсоюзным органам необходимо оказывать всемерное содействие в этом деле союзам, имеющим сезонных рабочих. В частности, на СПС возлагается обя-

занность привлечения к проведению этого мероприятия местных органов союза железнодорожников в момент пребывания сезонников на жел.-дор. станциях, вокзалах и т. д.

2. Развертывание сезонной работы среди сезонных рабочих зависит от своевременной организации сети низовых союзных органов. Союзным организациям необходимо заблаговременно подготовиться к этой работе (разработать план выборов союзных органов, выделить уполномоченных для проведения этой работы), обратив особенное внимание на подбор выборного состава союзных органов. При подборе кандидатур в выборные органы, в первую очередь следует учитывать активистов, проявивших себя в профсоюзной и другой общественной работе в предшествовавшие сезоны, а также и в зимний период времени по местожительства сезонников, в деревне. В тех случаях, когда с приходом сезонников низовые органы будут переизбираться, необходимо состав последних обеспечить возможно полным представительством сезонных рабочих. Одновременно с конструированием и переизбранием союзных органов (рабочкомов, группкомов) должны быть избраны делегаты, сборщики членских взносов и созданы комиссии.

3. Работа союзных низовых органов должна быть поставлена таким образом, чтобы в нее был вовлечен весь выборный состав. Для этого необходимо неосвобожденных членов низовых союзных органов, прикрепить к комиссиям, давать им отдельные задания, в частности, поручать высту-

пать с докладами по различным вопросам и т. д. Руководящим союзным органам необходимо в период сезона усилить руководство работой своих низовых ячеек путем постановки регулярного живого инструктирования, проверки исполнения посылаемых директив и т. д. Ответственные работники губотделов и ЦК союзов для содействия работы должны выезжать на место производства сезонных работ на более длительный период времени.

4. В целях предупреждения засорения союзов непролетарским элементом президиум ВЦСПС вынес особое постановление, устанавливающее более жесткие требования для приема сезонных рабочих в члены союзов. Союзам, обслуживающим сезонных рабочих, необходимо строго придерживаться этой директивы; вместе с тем и в предстоящий сезон вовлечение в члены союзов тех сезонников, для которых основным источником существования является работа по найму, должно быть предметом самого серьезного отношения союзных организаций. В особенности это относится к союзу сельскохозяйственных рабочих.

5. Во всей союзной работе среди сезонных рабочих центральное место должна занять массовая работа. В этих целях необходимо проводить следующие мероприятия:

а) профорганам тщательно и своевременно подготавливаться к проведению общих и делегатских собраний (приискание соответствующего помещения, своевременное оповещение о собрании и т. д.);

б) умело подбирать повестки дня общих и делегатских собраний, ставя на разрешение их такие вопросы, которые в наибольшей мере интересуют сезонных рабочих;

в) строить доклады в популярной форме, подбирая достаточно квалифицированных докладчиков;

г) проводить обязательную отчетность союзных органов о выполнении принятых предыдущим собранием решений.

При этом следует особо подчеркнуть, что успех всей союзной работы может быть обеспечен лишь при условии широкого развертывания рабочей самокритики в проведении начал профсоюзной демократии.

6. В числе сезонных рабочих значительный процент составляют женщины-работницы. Союзным организациям необходимо принять ряд практических мер к более полному вовлечению женщин в союзную работу и лучшему их обслуживанию на основе выявления и учета особых запросов и требований их. Особенно необходимо более решительно выдвигать их в состав союзных органов, в том числе и на платные должности, в комиссии, в качестве делегатов и т. д., оказывая им действительную помощь в выполнении возложенных на них обязанностей.

7. Для осуществления влияния со стороны индустриального пролетариата на сезонников, профсоюзы должны принять меры к усилению связи индустриальных рабочих с сезонниками, работа которых в основном протекает на территории фабрично-заводских предприятий или вблизи них.

Индустриальные союзы до сего времени не придавали значения работе среди сезонников, недооценивали ее и почти никакой помощи в обслуживании сезонных рабочих не оказывали. Ц. к-там индустриальных союзов необходимо дать директивы предприятиям о содействии в обслуживании сезонных рабочих, в частности, путем предоставления помещений для проведения общих собраний, разработки совместных планов проведения общеполитических кампаний, приглашения представителей союзных органов, обслуживающих сезонных рабочих, на заседания пленумов ФЗК для использования ими опыта союзной работы индустриальных союзов и. т.

II. Тарифно-экономическая работа

1. Правильное и организованное снабжение сезонных работ рабочей силой ставит перед профсоюзами задачу более внимательного отношения к вопросам регулирования и усиления контроля за наймом сезонных рабочих.

Профорганизации должны проверять своевременность составления хозорганами заявок биржам труда на сезонную рабочую силу и наблюдать за организацией снабжения рабочими сезонных работ, как-то: плановость вызова рабочих из районов, правильность посылки на работу и использования рабочей силы.

Профсоюзам следует добиваться от биржи труда чтобы их работа, особенно в местах отхода и прохода сезонников, была приспособлена к условиям со-

ответствующих отраслей сезонных работ и были приняты все меры к недопущению большого скопления безработных на биржах труда.

2. Заключение коллективных договоров и установление расценок на основные виды работы должны быть закончены к началу вербовки рабочих с тем, чтобы рабочим при найме известны были условия труда и размеры зарплаты. В связи с этим массовая проработка условий коллективных договоров должна иметь несколько иной характер, чем в постоянно действующих предприятиях. Предварительная проработка проекта коллективного договора должна практиковаться на рабочих собраниях, созываемых по месту жительства основных кадров сезонников, прикрепленных к хозорганам (контроля), регулярно нанимающихся на сезонную работу.

Раз'яснительная работа по колдоговорам должна быть увязана как с общеполитическими и хозяйственными задачами, стоящими перед советским государством, и трудностями по их осуществлению, так и с экономическими задачами данной отрасли производства и предприятия. Наряду с раз'яснением условий труда и заработной платы, надлежит сосредоточить внимание рабочих на тех обязанностях, которые вытекают для них из условий коллективного договора, как-то: соблюдение трудовой дисциплины, бережное отношение хозяйству предприятия и оборудованию, поднятие производительности труда и проч. При возникновении конфликтов союзные органы до-

жны принять все зависящие от них меры к скорейшему разрешению их. Особо обратить внимание на конфликты, возникающие в период окончания работы и расчета, не допуская волокиты и добиваясь немедленного разрешения их.

3. Профсоюзные органы до прихода рабочих на сезонные работы обязаны поставить перед соответствующими органами вопрос об общежитии для рабочих. С этой целью необходимо добиваться от хозорганов своевременного отпуска средств на производство ремонта, оборудования и постройки новых жилищ. На сезонных работах, где применяется значительное количество женского труда, необходимо озаботиться об обслуживании яслями детей работниц.

Одновременно, путем привлечения органов Наркомздрава, необходимо добиваться создания нормальных санитарных условий проживания сезонников, организации пунктов первой помощи и аптек.

Также необходимо проследить за состоянием обслуживания сезонных рабочих со стороны органов социального страхования. Последние должны лучше приспособить свой аппарат к условиям сезонных работ, упростить и приблизить страховые операции к массам застрахованных-сезонников.

4. На удовлетворение потребительских нужд сезонных рабочих должно быть обращено достаточное внимание союзных организаций. Для этого необходимо добиваться от кооперации своевременного полного снабжения сезонных рабочих продуктами питания, установления порядка отпуска им дефи-

цитных товаров, усиления обслуживания сезонников кооперативными столовыми взамен существующего артельного питания и приближения сети розничной торговли к месту сезонных работ (ларьки, магазины и т. п.) Вместе с тем необходимо обратить внимание на вербовку сезонников пайщиками кооперации.

5. Профсоюзам необходимо уделить серьезное внимание надзору за соблюдением хозорганами и рабочими издаваемых Наркомтрудом правил безопасности на всех постройках, где администрация обязана выделить из технического персонала лиц, ответственных за соблюдение норм охраны труда. Наряду с этим необходимо усилить работу комиссий по охране труда, установив связь их с инспекцией труда. На всех сезонных работах должно быть введено систематическое обучение рабочих мерам безопасности путем привлечения к этой работе технического персонала.

В течение истекшего года по лесозаготовкам и сплаву НКТ СССР издан целый ряд новых постановлений, касающихся техники безопасности, санитарии, жилищ и правовых норм охраны труда. Эти постановления специально приспособлены к условиям труда на лесозаготовках и сплаве. Профорганизации совместно с инспекцией труда должны поставить своей основной задачей добиться полного проведения в жизнь всех указанных постановлений НКТ.

6. Роль производственных совещаний на сезонных работах, как школы производственного воспитания рабочих, приобретает большое значение.

Однако, факты, характеризующие состояние массовой экономработы среди сезонников, свидетельствуют о том, что руководящие союзные организации не уделяли до сих пор достаточного внимания развертыванию этой работы.

В целях усиления массовой экономработы среди сезонников союзные организации до начала сезона должны разработать конкретные мероприятия по усилению и улучшению работы производственных совещаний на строительстве, в совхозах, на торфоразработках и т. д. Разработка этих мероприятий должна вестись на основе учета работы прошлого сезона, с одной стороны, и на основе тщательного ознакомления с производственным планом хозорганов в предстоящем сезоне—с другой. Особое внимание должно быть обращено на проработку производственными совещаниями и союзными организациями вопроса о выполнении директивы правительства по снижению себестоимости строительства в 1928-1929 г. на 15 проц.

III. В области культурно-просветительной работы

По культурной работе с сезонниками президиумом ВЦСПС уже давались указания. Необходимо констатировать, что указания ВЦСПС недостаточно учитывались профорганизациями, культурная работа была слабо развернута и не вполне отвечала нашим политическим задачам и запросам сезонных рабочих.

В организации культработы среди сезонных рабочих, необходимо в первую очередь сосредоточить внимание на следующих моментах:

1. Всемерно приспособляя к культурной работе с сезонниками союзные клубы, сады, стадионы и т. п., необходимо озаботиться об оборудовании достаточного количества красных уголков во всех местах скопления сезонников—на работе, в общежитиях и в местах найма, снабдив уголки пособиями для культработы: литературой, радиоприемниками и т. п. Для обслуживания разбросанных групп сезонных рабочих (на ремонтах дорог, лесосплаве и т. п.) следует организовывать передвижные культбазы: красные повозки, лодки, кино-передвижки и т. п.

Особенно необходимо обратить внимание на распространение среди сезонников подписки на союзную и общую периодическую печать, популярную, доступную по форме культработы сезонным рабочим.

Межсоюзным органам следует особо иметь в поле своего зрения культработу с сезонными рабочими, находящимися на работе вне городов, вдали от культурных центров (батрачество, рабочие совхозов, постройки вне городов и т. п.), оказывая им всемерную помощь в культработе.

Все профорганизации должны помочь культработе среди сезонников, предоставляя для ведения культработы среди них свои клубы, сады и площадки и оказывая льготы сезонникам при посещении ими

спектаклей, кино-сеансов, лекций и т. п. в союзных культурчреждениях.

2. В содержании культурной работы с сезонниками попрежнему на первом месте стоят задачи ликвидации безграмотности и подъем культурного уровня их, борьба с пьянством, религиозными мировоззрениями, антисемитизмом и т. п. Наряду с этим профсоюзы должны раз'яснить широким массам сезонников генеральную линию партии и советского правительства на индустриализацию страны и социалистическое переустройство деревни; особенно важно широко осветить вопросы национализации производства, повышения производительности труда, снижения себестоимости продукции, в частности удешевления строительства, увязывая эти вопросы с той отраслью труда, в которой занята данная группа рабочих.

В качестве одного из методов для достижения этой цели рекомендуется организовать товарищеские встречи и вечера индустриальных рабочих с сезонниками, на которых осветить вышеуказанные вопросы.

3. Для того, чтобы сезонные рабочие действительно являлись инициаторами советского строительства деревни, необходимо сообщить им элементарные практические знания в этой области посредством организации консультационно-справочной работы по сельскому хозяйству, советскому строительству в деревне и кооперативному и колхозному строительству, соответствующих бесед, лекций, приобретения

литературы, экскурсий на опытные сельскохозяйственные станции, в совхозы, колхозы и т. п.

С этой же целью рекомендуется организовать земляческие конференции-совещания сезонников. На этих конференциях-совещаниях желательны выступления делегаций от индустриальных рабочих для установления более тесной связи и обмена опытом между сезонниками и индустриальными рабочими. Где имеются общества шефства над деревней, там земляческие конференции-совещания следует устраивать совместно.

4. Одной из очередных задач профорганизаций, объединяющих сезонников, а также межсоюзных органов является согласно решений VIII с'езда союзов подготовки в течение лета к ведению культработы с сезонниками по месту их жительства — в деревнях в несезонное время. Необходимо озаботиться в первую очередь о выполнении постановления VIII с'езда об организации при ЦК соответствующих союзов специальных фондов для культурной работы в деревне из отчислений от культсредств тех организаций, которые объединяют сезонных рабочих в период производства с тем, чтобы обеспечить возможность в предстоящий зимний период расширить культработу среди сезонников в деревне. В то же время необходимо вместе с сезонными рабочими, привлекая к этому политпросветорганы, обсудить более желательные формы и содержание культработы в несезонное время, учитывая имеющийся в этом отношении опыт. Одним из серьезнейших препятствии к расширению культ-

530 341 1/4 1/4
6214
работы в деревне является недостаток культработников. Надо поэтому в периоды пребывания сезонников на производстве, в культурных центрах, готовить из них культработников для деревни, отбирая для этого более развитых активных и классово-сознательных сезонных рабочих.

5. В целях учета культурных запросов рабочих-сезонников и привлечения их к активному участию в культработе необходимо мероприятия по культработе подвергать обсуждению на общих делегатских собраниях рабочих и всесторонней критике с их стороны. С той же целью необходимо всемерно развивать рабкорство среди сезонников, привлекая их к освещению вопросов культработы в стенгазетах и периодической печати.

Секретарь ВЦСПС А. Догадов.

Член президиума, зав. орготделом ВЦСПС А. Коростелев

Москва, 20 марта 1929 г.

